

Про організацію військової медицини в Україні

- В Запоріжській Січі та Городових полках медичну допомогу надавали переважно цирюльники та костоправи.
- Лікарі- іноземці направлялись з Москви (німці, греки)
- В полку було від 52 до 132 “шпиталів”.
- Військові лікарі отримували від 600 руб. в рік із військової казни. Вони займалися і приватною практикою.

- Один із великих “шпиталів” був розгорнутий в Києві під час Північної війни (1700- 1721 рр.) для прийому 2900 поранених.
- Нерідко “шпиталі” відкривалися при монастирях (Трохтеміров)

- Аптекарський приказ і Медична канцелярія- перші органи управління медичною службою України.
- З 1716 р. керівником (архіатром) всієї медичної служби призначений лейб- медик Петра I Р. Ерскін.
- Архіатр Р. Ерскін (1716- 1718 рр.) є автором Петровського “Устава військового” 1716р. в якому були визначені організаційні основи військово- медичної служби :

в кожній дивізії має бути один лікар і один штаб-лікар, в кожному полку- лікар, в роті – підлікар або цирюльник.

Лікар зобов’язаний був вчити фельдшера лікарській справі та догляду за хворими і пораненими.

- Архіатр І. Фішер видав регламент про польові шпиталі на мирний та військовий час- “Генеральний регламент про госпіталі”- основний документ медичної служби. Цей устав діяв на протязі XVIII ст.

- Одним із найбільш знаменитих діячів російської медицини XVIII ст. та директором медичної канцелярії став Панаоіти (Павло) Захарович Кондоїді (1710-1760 рр. – грек- уроженець м. Корфу.
 - Лікарі в рік 180- 350 руб.
 - Перший диплом доктора медицини у 1793р. отримав вихованець Києво- Могилянської академії Х.І. Барсук- Моїсеєв.
 - Доктора медицини призначалися на посаду не нижче дивізійного доктора армії.
 - Таких посад в армії було - 6
 - в окремих корпусах - 4
 - в госпіталях – 7
 - на цивільній службі – 3 (1 карантинний доктор, на флоті -1 і 2 в кадетських корпусах.
- Доктор медицини на службі отримував від 300 до 1200 руб. на рік

- За царя Петра I було організовано 10 госпіталів : Москва, Петербург, три- адміралтейські, сухопутний, Кронштадтський.
- В 1755р. виник польовий госпіталь в Києві.
- В 1888р. В Єлисаветграді.

Класифікація госпіталів того часу:

- Госпіталі постійні
 - Генеральні польові
 - Гарнізонні
 - Адміралтейські
- Тимчасові госпіталі та лазарети
- Генеральні польові госпіталі
- Походний госпіталь

Реформи П.З. Кондоїді в сфері підготовки вітчизняних медичних кадрів

- Після Російсько- турецької війни (1735- 1739) поселився в Переяславі (полкове місто), відвідав колегіум в Чернігові та Харкові, відібрав здібних для підготовки в Парижській хірургічній академії.
“Набирать учеников в Украине поскольку среди них отмечается прилежание к учебе и не прихотливы к содержанию и жалованию”.
- З 1754 по 1768 р. більше 300 студентів було відпущено для навчання в медико- хірургічну школу.
- П.З. Кондоїді написав “Інструкції по екзаменах”. Обов’язкова здача екзаменів по: анатомії, хірургії та внутрішніх хворобах.
- В Петербурзьких та Московських госпіталях велись історії хвороби.
- Заснована перша медична бібліотека.

- 15.07.1781 р. госпітальні школи були реорганізовані в медико- хірургічні училища, а в 1799 р. в Петербурзьку та Московську медико- хірургічні академії.
- В кінці ХІХ ст. в Україні поширювався столичний медичний журнал “Санкт- Петербургские ведомости ”, що вийшов в світ в 1792 р. Його виписували в Києві штаб- лікар ЩПУ та аптекар Бунге.
В Козельці- штаб- лікар –Х.Х. Крумрейх
В Лубнах – аптекар П. Гільдебрант
В Ніжині – аптекар І. Цигра
В Ромнах – штаб- медики А.І. Вілмердінг і Г.Є. Віхман
- В 1784 р. в Херсоні було створено перше в Російській імперії медичне товариство. Ініціатор Д.С. Самойлович “Собрание медицинское в Херсоне”

Російсько- турецька війна 1735-1739рр. та її значення в розвитку вітчизняної воєнної медицини

- Армія Мініха Б.К. (70 000 осіб) для походу в Крим. Пограничні госпіталі : перевалочні, Полтава (Лубни, Кобиляки)
- Армія фельдмаршала Лассі (25000) для походу на Азов.
- Надзвичайно великі жертви, особливо серед українських полків.
- Медичною службою керував 28- річний П.З. Кондоїді : обеззаражувати питну воду, використовувати цибулю, часник, хрін. Чотири зубці часнику з хлібом і потім вранці чарку горілки.
- Обмін досвідом лікування в госпіталях.
- Створення пересувних польових госпіталів.
- На 150 хворих- 1 лікар.
- На 10- 1 спостерігач
- На допомогу медикам кожен полк виділяв прапорщика і одного-два унтерофіцерів. Крім цього рота виділяла одного бійця-спостерігача.
- Господарство вели комісари котрі мали штат